

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 86

van **FRIEDA VEROUGSTRAETE-DESCHACHT**

datum: 19 oktober 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) - Onderzoeken en subsidies

Sinds 2017 heeft het Vlaams Instituut voor de Zee het mandaat gekregen "om uitdagingen en opportuniteiten voor het marien onderzoek in Vlaanderen te detecteren en te streven naar uitvoering van de geïdentificeerde prioriteiten". Het instituut voert dit onderzoek naar eigen zeggen uit in nauwe samenwerking met (mariene) onderzoeksgroepen in Vlaanderen, België of in het buitenland. Het instituut focust op verschillende onderzoeksthema's die invulling geven aan de VLIZ-onderzoeksstrategie. De verschillende thema's zijn 'Ocean Services in a Changing Ocean', 'Ocean Past', 'Ocean Observation', 'The Ocean and Human Health', 'Policy Driven and Responsive Mode Research' en 'Blue Sky Research'.

1. Kan de minister een overzicht geven van de onderzoeken, per thema, die door de Vlaamse Regering (mede)gesubsidieerd werden in deze legislatuur? Zorgden deze onderzoeken voor een aanpassing van het visserijbeleid, of roepen bepaalde onderzoeken daartoe op? Graag een overzicht per project (zowel de reeds afgelopen als de nog lopende), met vermelding van de duurtijd, het subsidiebedrag, de doelstelling, of er al dan niet om een aanpassing van het beleid gevraagd wordt en of de minister daarop zal ingaan of zelf de beslissing heeft genomen om bepaalde zaken aan te passen na verschillende resultaten te hebben ontvangen.
 2. Kan de minister een overzicht geven van het jaarlijkse totaal aan werkings- en projectsubsidies dat het VLIZ van de Vlaamse Regering ontvangen heeft sinds 2017?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (100), Jo Brouns (86)

**Vlaams
Parlement**

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 86 van 19 oktober 2022

van **FRIEDA VEROUGSTRAETE-DESCHACHT**

1. In het convenant dat het Vlaams Gewest met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ vzw) voor de periode 2017-2021 afsloot, werd als een strategische doelstelling vastgelegd dat het VLIZ instaat voor *het initiëren, ondersteunen, bevorderen en uitvoeren van innovatief en multidisciplinair marien onderzoek, en dit ten dienste van, in samenwerking met of complementair aan de Vlaamse en internationale mariene onderzoeksgroepen*. Belangrijke randvoorwaarden betroffen onder meer dat het VLIZ zelf geen onderzoeksonderwerpen zal opnemen die reeds behartigd worden door bestaande Vlaamse mariene onderzoeksgroepen en dat het instituut bij voorkeur zal inzetten op collaboratief onderzoek. In 2017-2018 heeft VLIZ dan een onderzoeksstrategie (<https://www.vliz.be/nl/imis?module=ref&refid=292447>) uitgewerkt met een aantal overkoepelende onderzoekslijnen die werden vastgelegd in nauwe consultatie met de Wetenschappelijke Commissie van het instituut waarin een gewogen vertegenwoordiging van het Vlaams marien onderzoekslandschap zetelt. Daarnaast werden de onderzoeksthema's afgestemd op de innovatiedomeinen van De Blauwe Cluster om de relevantie van het gevoerde onderzoek voor de Vlaamse Blauwe Economie te verzekeren. Momenteel wordt werk gemaakt van een update van de onderzoeksstrategie waarbij de zogenaamde oceaan-klimaat-biodiversiteitsnexus een centrale plaats zal innemen.

De onderzoekslijnen betreffen:

- '*Ocean services in a changing ocean*' waarin gemikt wordt op een verbeterd inzicht in het functioneren mariene ecosystemen door middel van dataverzameling en experimenten en het modelleren van drijfveren die veranderingen in deze systemen teweegbrengen.
- '*Ocean Past*' over de reconstructie van prehistorische paleolandschappen in de Noordzee, archeologisch onderzoek naar maritiem erfgoed en maritiem historische studies over Vlaamse zeevaarders en havens in de Noordzee.
- '*Ocean Observation*' waarin gewerkt wordt met innovatieve observatiemethodes om de zee te bestuderen. Het gaat hierbij over akoestische en moleculaire technieken, mariene robotica, sensornetwerken, etc.
- '*Ocean and Human Health*' over de relatie tussen de menselijke gezondheid en de oceaan en kustomgeving waarbij tevens onderzoek verricht wordt naar marien zwerfvuil, bioactieve componenten in mariene aerosolen en schadelijke algenbloei.
- Daarnaast werden ook beleidsrelevant onderzoek en zogenaamd *blue sky research* aan de onderzoeksstrategie toegevoegd teneinde te kunnen inspelen op opkomende thema's of dringende beleidsdossiers. Data- en infrastructuurgedreven onderzoek werden opgenomen als transversale topics.

Gelet op de randvoorwaarde om competitie met de bestaande Vlaamse mariene onderzoeksgroepen zoveel mogelijk te vermijden, werd gekozen voor thema's die onderzoekshiaten en kennislacunes in het landschap invullen. Aangezien het onderzoek ten behoeve van het Vlaamse visserijbeleid reeds terdege behartigd wordt door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), waarmee het VLIZ nauw samenwerkt, is het aantal VLIZ-projecten dat een rechtstreekse link heeft met

dit thema beperkt. Sinds 2017 werden de volgende onderzoeksinitiatieven met een directe relevantie voor de Vlaamse (recreatieve) visserijsector opgestart¹:

- Binnen de onderzoekslijn 'Ocean and Human Health' loopt momenteel, in samenwerking met o.a. het ILVO, een projectaanvraag voor Horizon Europe over duurzame oplossingen om vervuiling door marien zwerfvuil afkomstig van visserijtuig te verminderen (gevraagde VLIZ-budget: 223.778,75 euro).
- Binnen de onderzoekslijn 'Ocean Past' werd historisch onderzoek gevoerd naar de Vlaamse Zeevisserij, hetgeen in 2018 resulteerde in het boek Vissen in het verleden: 500 jaar Vlaamse zeevisserij (<https://www.vliz.be/nl/imis?module=ref&refid=297282>) (Interne financiering VLIZ – samenwerking met het Museum aan de Stroom).
- Binnen de onderzoekslijn 'Ocean Observation' wordt in verschillende projecten en initiatieven onderzoek gevoerd naar het pelagisch ecosysteem in de Noordzee (bv. het ApelaFico-project (2021-2025, financiering NWO – VLIZ-budget: 120.000 euro) en de LifeWatch-ESFRI-onderzoeksinfrastructuur voor biodiversiteitsonderzoek (2012-2024, financiering FWO IRI-call – huidig VLIZ-budget: 1,37 miljoen euro/jaar, samenwerking met INBO). Dit onderzoek is direct relevant voor het exploreren van nieuwe mogelijkheden inzake pelagische kustvisserij. Hiervoor loopt momenteel een projectaanvraag met het ILVO in het kader van de Brexit Adjustment Reserve (gevraagde VLIZ-budget: 1,35 miljoen euro).
- In het kader van het beleidsrelevant onderzoek werd ingezet op volgende initiatieven:
 - De monitoring van de Belgische recreatieve zeevisserij (2016-2021; Subsidiekanalen: FOD Leefmilieu – Dienst Marien Milieu, Provincie West-Vlaanderen, Nationaal Dataverzamelingsprogramma en Interne financiering VLIZ; Budget: 426.878 euro);
 - Het testen van milieuvriendelijke werpgewichten in de recreatieve zeevisserij (2018-2019; Subsidiekanaal: FOD Leefmilieu – Dienst Marien Milieu; Budget: 15.006,98 euro);
 - Het ontwerpen van een overeenkomst betreffende het uitfaseren van loden werpgewichten in de recreatieve hengeltvisserij (2021; Subsidiekanaal: FOD Leefmilieu – Dienst Marien Milieu; Budget: 17.070,91 euro);
 - De uitwerking van een beleidsinformerende nota rond Pulsvisserij in de Zuidelijke Noordzee (<https://www.vliz.be/nl/imis?module=ref&refid=319652>) (2019 met ILVO en UGent; Interne financiering VLIZ) en verschillende beleidsinformerende nota's met betrekking tot de recreatieve visserij (in samenwerking met ILVO; Interne financiering VLIZ).
- Tot slot werd in 2018 ook ingezet op de publicatie van een 'Vis- en zeevruchtengids voor professionele gebruikers' (<https://www.vliz.be/nl/imis?module=ref&refid=304233>) (vertaling en aanpassing van Franse publicatie) (Interne financiering VLIZ – samenwerking met ILVO).

In elk van deze projecten focust het VLIZ in eerste instantie op het wetenschappelijk onderzoek. In sommige gevallen wordt er ook toegewerkt naar beleidsinformerende eindproducten met het oog op een wetenschappelijke onderbouwing van het beleid.

Naast de hierboven vermelde projecten met een directe relevantie voor de Vlaamse visserij, is het VLIZ jaarlijks actief in tientallen projecten met externe financiering. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de evolutie van het aantal projecten en bijhorende competitieve financiering tussen 2017 en 2021. Elk van deze projecten wordt in meer detail toegelicht in de jaarboeken (<https://www.vliz.be/nl/jaarboek>) van VLIZ.

¹ De onderzoeksprojecten en -initiatieven gerelateerd aan aquacultuur werden niet in deze lijst opgenomen.

	Aantal opgestarte en lopende projecten met externe financiering	Totaalbudget projecten met externe financiering
2017	33 projecten	3.354.078 euro
2018	41 projecten	4.204.612 euro
2019	50 projecten	3.947.162 euro
2020	60 projecten	4.811.418 euro
2021	60 projecten	5.208.038 euro

2. Het overzicht van de jaarlijkse werkings- en projectsubsidies van het VLIZ wordt gepubliceerd in de jaarboeken van de instelling. In 2017 en 2018 bedroeg de totale reguliere werkings- en investeringstoelage van de Vlaamse overheid 5,1 miljoen euro. Dit bedrag steeg naar een jaarlijkse subsidie van 7,1 miljoen euro tussen 2019 en 2021. Projectmatige éénmalige investeringssubsidies (niet in de onderstaande tabel opgenomen) werden door de Vlaamse regering verleend in 2017 (VLIZ Marine Robotics Centre, 3 miljoen euro), 2019 (Ocean Innovation Space als onderdeel van het Marien Station Oostende; 2 miljoen euro) en 2020 (Marien Station Oostende Fase I, 945.000 euro).

	Subsidies Vlaamse overheid		
2017	5.108.000 euro		
2018	5.108.000 euro		
2019	7.108.000 euro		
2020	7.108.000 euro		
2021	7.108.000 euro		